

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
Навчально-науковий інститут психології та соціального захисту
Кафедра практичної психології та педагогіки

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)
ОК 2.11. «Основи психоаналізу та кататимно-імагінативна терапія»**

Рівень вищої освіти: Другий (магістерський рівень), денна форма
Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність (спеціалізація) 053 Психологія
Освітня програма: Реабілітаційна психологія

Львів 2023

РОЗРОБНИКИ

Старший викладач кафедри
практичної психології та
педагогіки

_____ (Ксенія БЕРЕЗЯК)
(підпис) (ім'я, прізвище)

«01» вересня 2023р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Начальник кафедри практичної
психології та педагогіки
д. психол. н., професор

_____ (Роксолана СІРКО)
(підпис) (ім'я, прізвище)

«01» вересня 2023р.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми
Начальник кафедри практичної
психології та педагогіки
д. психол. н., професор

_____ (Роксолана СІРКО)
(підпис) (ім'я, прізвище)

«01» вересня 2023р.

ПОГОДЖЕНО

Заступник начальника навчально-
наукового інституту психології та
соціального захисту
к. пед. н.

_____ (Ірина БАБІЙ)
(підпис) (ім'я, прізвище)

«01» вересня 2023р.

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри практичної психології та педагогіки протокол від «01» вересня 2023 №1

Актуалізовано:

Дата перегляду / внесення змін					
Підпис					
Ім'я, прізвище викладача					

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Основи психоаналізу та кататимно-імагінативна терапія
Статус дисципліни	Нормативна
Рік навчання, семестр	1-й рік (1 семестр)
Мова викладання	українська
Викладач	Березяк Ксенія Михайлівна, старший викладач кафедри практичної психології
Контактний телефон	+380986024215
Електронна пошта	xmber@meta.ua
Сторінка курсу в ВУ	https://virt.ldubgd.edu.ua/course/view.php?id=3398
Консультації	Згідно розкладу консультацій кафедри практичної психології та педагогіки

2. Анотація до курсу

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання. Навчальна дисципліна «Основи психоаналізу та кататимно-імагінативна терапія» буде корисна майбутнім психологам, які прагнуть оволодіти техніками кататимно-імагінативної психотерапії (символдрами) як методу психотерапії. Основними перевагами дисципліни є практична спрямованість та формування вмінь ефективної психологічної допомоги особистості. При викладанні дисципліни активно моделюються консультативні бесіди з клієнтами, застосовуються ситуаційні завдання, кейси, тренінгові вправи, презентації, методики психодіагностики тощо.

Предметом дисципліни «Основи психоаналізу та кататимно-імагінативна терапія» є глибинна психологія, символдрама, релаксація, імагінація, активна увага, мотив, символізація, символіка чисел і кольору, структура особистості, фази розвитку особистості, основні механізми психотерапевтичного впливу, 6-крокова техніка інтерпретації малюнків, відпрацювання психотерапевтичних методів впливу на психіку клієнта, враховуючи його потенційні, вікові та індивідуальні психологічні особливості, прогнозувати його поведінку та вчинки.

2.2. Пререквізити і постреквізити дисципліни. Курс «Основи психоаналізу та кататимно-імагінативна терапія» є складовою частиною дисциплін психологічного циклу нормативного блоку та вивчається в тісному зв'язку зі змістом дисциплін «Травмотерапія», «Артерапія», передбачає підвищення професійної компетентності психологів та сприяє самоздійсненню, самореалізації та самоактуалізації здобувачів вищої освіти у процесі практичної діяльності.

3. Мета і завдання курсу

Мета надання можливості здобувачам опанувати техніки та прийоми кваліфікованого проведення психологічного консультування особистості. Ознайомлення з широким спектром психологічного впливу дасть можливість здобувачам свідомо й функціонально впроваджувати у вітчизняну психологічну практику ефективні методи допомоги клієнтам. Знання, здобуті при вивченні курсу є підґрунтям для подальшої поглибленої фахової спеціалізації практичних психологів.

Завдання

сформувані знання про:

- специфіку, історію становлення, основні принципи та інструменти
- психотерапевтичного впливу кататимно-імагінативної психотерапії;
- теоретичні основи методу кататимно-імагінативної психотерапії;
- техніки проведення кататимно-імагінативної психотерапії;
- принципи роботи з малюнками у терапії;
- сфери застосування символ драми та її специфіку;
- психоаналітичний підхід до аналізу сновидінь та імагінацій.
- сформувані вміння здобувачів:
- застосовувати отриманий досвід у практиці психологічного консультування, психокорекції, психотерапії.
- проводити стандартні мотиви основного ступеню кататимно-імагінативної психотерапії;
- аналізувати та інтерпретувати малюнки пацієнтів;
- застосовувати символдраму в роботі з підлітками та сім'ями.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких **компетентностей**:

загальних (ЗК): ЗК01 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК09 Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

спеціальних/фахових (СК/ФК): ФК04 Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік

ФК07 Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

ФК10 Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях, організувати та надавати екстрену психологічну допомогу (індивідуальну та групову) постраждалим, здійснювати посттравматичну реабілітацію та реадaptaцію фахівців.

ФК14 Здатність формулювати аргументовані висновки та рекомендації з проблем адаптації та безпеки особистості у ситуаціях професійного ризику.

ФК15 Здатність до рефлексії та супервізії власної фахової діяльності, до застосування навичок самопомоги.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН04 Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

РН05 Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

PH10 Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

PH17 Використовувати модифікації існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності психолога у реабілітаційних закладах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати: специфіку, історію становлення, основні принципи та інструменти психотерапевтичного впливу кататимно-імагінативної психотерапії; теоретичні основи методу кататимно-імагінативної психотерапії; техніки проведення кататимно-імагінативної психотерапії; принципи роботи з малюнками у терапії; сфери застосування символдрами та її специфіку; психоаналітичний підхід до аналізу сновидінь та імагінацій.

вміти: застосовувати отриманий досвід у практиці психологічного консультування, психокорекції, психотерапії; проводити стандартні мотиви основного ступеню кататимно-імагінативної психотерапії; аналізувати та інтерпретувати малюнки клієнтів; застосовувати символдраму в роботі з клієнтами.

4. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення курсу є базові знання психології, а саме розуміння основних психологічних теорій і підходів, знання основних термінів та понять. Знання базових теорій і концепцій психології, таких як когнітивна, поведінкова, гуманістична та біологічна психологія. Розвинені навички активного слухання і емпатії. Розуміння основ етики у психологічній практиці, конфіденційність та професійні стандарти.

5. Формат і обсяг дисципліни

Формат курсу	Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох змістових модулів, які є логічно завершеними, відносно самостійними, цілісними частинами, засвоєння яких передбачає передбачає опанування та перевірку рівня засвоєння 8 тем. В процесі вивчення курсу здобувачі вищої освіти також повинні брати активну участь в обговоренні дискусійних питань, вирішувати індивідуально та у групі ситуативні завдання.
Обсяг дисципліни:	4 кредити / 120 академічних годин, з яких: лекції - 16 год., практичні - 16 год., практичні двома викладачами - 0 год., лабораторні - 0 год., самостійна робота - 88 год.
Форми навчання	лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота (в тому числі виконання здобувачами вищої освіти індивідуальних завдань у поза аудиторний час з подальшою їх перевіркою на семінарських заняттях).

6. Тематика та зміст курсу

Зміст має забезпечувати формування компетентностей (ЗК, СК/ФК), ПРН та відповідати рівню вищої освіти згідно зі Стандартом вищої освіти та/або Освітньою програмою.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лекції	Практичні/ семінарські	Лабораторні	Практичні двома	Самостійна робота
1 семестр						
Змістовний модуль 1. Введення у метод психоаналізу та кататимно-імагінативну психотерапію (символдраму)						
Тема 1: Введення в основи символдрами	15	2	2	-	-	11
Тема 2. Техніка роботи з малюнком у символдрамі	15	2	2	-	-	11
Тема 3. Основи психоаналітичного процесу	15	2	2	-	-	11
Тема 4. Теорія об'єктних відносин	15	2	2	-	-	11
Змістовний модуль 2. Практичні аспекти психоаналізу та кататимно-імагінативну психотерапію (символдраму)						
Тема 5. Теорія прив'язаності Дж. Боулбі	15	2	2	-	-	11
Тема 6. Перенесення і контрперенесення в аналітичному процесі і символдрамі	15	2	2	-	-	11
Тема 7. Психоаналітична теорія та інтерпретація сновидінь	15	2	2	-	-	11
Тема 8. Теорія і практика групової психотерапії в символдрамі	15	2	2	-	-	11
Усього годин	120	16	16	0	0	88

7. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

7.1. Темі лекційних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Введення в основи символдрами	2
2	Техніка роботи з малюнком у символдрамі	2
3	Основи психоаналітичного процесу	2
4	Теорія об'єктних відносин	2
5	Теорія прив'язаності Дж. Боулбі	2
6	Перенесення і контрперенесення в аналітичному процесі і символдрамі	2
7	Психоаналітична теорія та інтерпретація сновидінь	2

8	Теорія і практика групової психотерапії в символдрамі	2
	Разом	16

КОРОТКИЙ ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Введення в основи символдрами

Суть методу символдрами. Етапи символдраматичної психотерапії. Основні мотиви символдрами.

Особливості проведення тест-мотиву «Квітка».

Тема 2. Техніка роботи з малюнком у символдрамі

Загальний аналіз малюнка. Символіка кольору. Символіка чисел. Етапи роботи з малюнком пацієнта у символдрамі.

Особливості проведення мотиву «Луг».

Тема 3. Основи психоаналітичного процесу

Поняття початку психоаналітичного процесу. Перше представлення пацієнтом проблеми («скарги»). Встановлення сетингу та укладення контракту. Формування терапевтичного альянсу. Перехід до середньої частини терапії. Завершення психотерапії.

Особливості проведення мотиву «Струмок».

Тема 4. Теорія об'єктних відносин

Загальні положення теорії об'єктних відносин М. Кляйн. Внесок Р. Фейрберна в теорію об'єктних відносин. Моделі розвитку особистості дитини. Р. Шпіц: справжні об'єктні відносини. Теорія об'єктних відносин Д.В. Віннікотта. Концепція сепарації-індивідуації М. Малер. Базові типи об'єктних відносин М. Балінта. Концепція У. Біона.

Особливості проведення мотиву «Гора».

Тема 5. Теорія прив'язаності Дж. Боулбі

Сутність теорії Дж. Боулбі. Фази формування прив'язаності. Типи прив'язаності.

Особливості проведення мотиву «Будинок».

Тема 6. Перенесення і контрперенесення в аналітичному процесі і символдрамі.

Робота з опором. Особливості аналітичної роботи з перенесенням. Особливості аналітичної роботи з контрперенесенням. Особливості аналітичної роботи з опором. Робота з перенесенням і контрперенесенням у символдрамі.

Особливості проведення мотиву «Узлісся».

Тема 7. Психоаналітична теорія та інтерпретація сновидінь

Природа сновидінь в психоаналізі З. Фрейда. Функції сновидіння. Механізми роботи сновидінь. Техніки інтерпретації сновидінь.

Особливості проведення мотиву «Дерево».

Особливості проведення мотиву «Безпечне місце»

Тема 8. Теорія і практика групової психотерапії в символдрамі

Суть, цілі та завдання групової психотерапії. Основні поняття групової психотерапії. Механізми дії групової психотерапії. Організаційні аспекти групової символдрами. Фази символдраматичного групового процесу. Техніки психологічної реабілітації військовослужбовців та потерпілих від війни.

Груповий мотив «Пікнік за містом» та «Подорож» та їх аналіз.

8. Теми практичних, семінарських та лабораторних занять

8.1. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Введення в основи символдрами	2
2	Техніка роботи з малюнком у символдрамі	2
3	Основи психоаналітичного процесу	2
4	Теорія об'єктних відносин	2
5	Теорія прив'язаності Дж. Боулбі	2
6	Перенесення і контрперенесення в аналітичному процесі і символдрамі	2
7	Психоаналітична теорія та інтерпретація сновидінь	2
8	Теорія і практика групової психотерапії в символдрамі	2
	Разом	16

8.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені

8.3. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені

9. Завдання для самостійного опрацювання

№	Назва теми/види завдань	Кількість годин
1	Введення в основи символдрами. Вивчення лекційного матеріалу курсу	11
2	Техніка роботи з малюнком у символдрамі. Вивчення лекційного матеріалу курсу	11
3	Основи психоаналітичного процесу. Вивчення лекційного матеріалу курсу	11
4	Теорія об'єктних відносин. Вивчення лекційного матеріалу курсу	11
5	Теорія прив'язаності Дж. Боулбі. Вивчення лекційного матеріалу курсу	11
6	Перенесення і контрперенесення в аналітичному процесі і символдрамі. Вивчення лекційного матеріалу курсу	11
7	Психоаналітична теорія та інтерпретація сновидінь. Вивчення лекційного матеріалу курсу	11

8	Теорія і практика групової психотерапії в символдрамі. Вивчення лекційного матеріалу курсу	11
9	Питання для самостійного опрацювання: 1. Класичний психоаналіз З. Фрейда 2. Уявлення А. Фрейд про функції та розвиток Я 3. Концепція розвитку Его у теорії Е. Еріксона 4. Інтегрований підхід О. Кернберга 5. Теорія розвитку особистості А. Адлера 6. Психологія самості Х. Кохута. 7. Соціокультурна теорія особистості К. Хорні 8. Теорія особистості Е. Фромма	
Індивідуальні завдання (за бажанням) у вигляді есе		
1	1. Теоретичні основи аналітичної психології 2. Основні архетипи і процес їх індивідуалізації 3. Основні психологічні функції в аналітичній психології К.Г. Юнга 4. Періоди життєвого циклу в аналітичній психології К.Г. Юнга 5. Особливості психотерапії дітей та підлітків 6. Техніка проведення психотерапії 7. Основні мотиви символдрами для дітей та підлітків 8. Переваги методу символдрами в роботі з дітьми	
	Разом	88

Есе виконуються в рукописному вигляді обсягом 5–7 сторінок за темою, яка обирається з поданого нижче переліку або індивідуальною темою, погодженою з викладачем. Перевірку виконання есе проводить викладач наприкінці курсу.

10. Методи навчання

Навчання здобувачів вищої освіти відбувається відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_ldu_bzhd_nova_redakciya_10.2020.pdf. Основні **форми** організації навчання: лекції (лекція з елементами пояснення; лекція-бесіда; лекція-презентація; лекція-демонстрація; проблемна лекція; лекція-дискусія), семінарські заняття (семінар-опитування; семінар-дискусія) з поточним контролем, консультації, самостійна робота (вивчення лекційного матеріалу курсу, розміщеного у «Віртуальному університеті», та самостійне опанування навчального матеріалу за визначеними викладачем завданнями з поточним контролем у вигляді тестування). Передбачено виконання індивідуальних творчо-дослідних завдань – психологічний портрет творчої особистості.

Із метою забезпечення максимального засвоєння здобувачами освіти матеріалу курсу використовуються такі **методи**:

методи організації та реалізації навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (пояснення; бесіда; проблемний виклад; дискусія);

- наочні (комп'ютерна презентація; демонстрування наочних матеріалів; застосування опорних сигналів; використання конспектів);
- практичні методи (вправи; підготовка перзентацій; елементи практичних завдань; спостереження).

методи стимулювання та мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- проблемний виклад матеріалу;
- моделювання педагогічних ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на життєвий досвід, кейс-метод;
- навчальні дискусії;
- частково-пошуковий метод.

методи контролю та самоконтролю ефективності діяльності здобувачів освіти:

- усного контролю (індивідуальне та фронтальне усне опитування, виступ з рефератом, виступ з презентацією, відповідь під час семінару);
- письмового контролю (тестування, письмове опитування, виконання індивідуального завдання – психологічний портрет творчої особистості);
- самоконтролю та взаємоконтролю (самоперевірка за допомогою відповідей на контрольні питання лекційного курсу, самотестування у «Віртуальному університеті», аналіз відповідей одногрупників і самоаналіз);
- оцінювання результатів неформальної освіти здобувачів, одержаних поза освітнім процесом у ЗВО.

На лекціях застосовуються аналітичний, індуктивний і дедуктивний методи вивчення матеріалу, інтерактивні методи педагогічної взаємодії. Структура семінарського заняття містить: письмово підготовлені та презентовані виступи-доповіді, обговорення вузлових питань, окремі практичні завдання (в разі потреби), дискусії, підведення підсумків.

11. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Ноутбук, мультимедійний проектор, програмне забезпечення MS Office (Teams, PowerPoint, Word, Excel, Maple), електронне освітнє середовище «Віртуальний університет» (створене на базі системи електронного навчання Moodle), інтерактивна дошка, кабінет психологічного розвантаження та посттравматичної реабілітації, соціальні мережі.

12. Критерії оцінювання

Оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти регулюється «Положенням про порядок та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/polozh_ldubzhd_poryadok_ocinyuvannya.pdf.

Контроль і оцінювання рівня компетентності та відповідності програмних результатів здійснюється з кредитно-модульною системою організації освітнього процесу за національною (чотирибальною) шкалою, відповідно до Додатку Б «Положення...», і складається з двох етапів: поточного та підсумкового, результати яких інтегруються в підсумковій оцінці.

Поточний контроль

Поточний контроль проводиться на семінарських заняттях у терміни, які визначаються календарним планом. Мета поточного контролю – виявити рівень знань здобувачів із розділів дисципліни, а саме оцінити ступінь розуміння та засвоєння теоретичного і практичного матеріалу, здатності осмислити зміст теми, умінь публічно презентувати певний матеріал, виконати завдання, передбачені для самостійного опрацювання.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань і вмінь, а також їх корегування. Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно». Викладач вносить оцінки до журналу обліку роботи академічної групи (поточна успішність). Результати поточного контролю (**максимально 50 балів**) ураховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» на поточному контролі, зобов'язаний її перескласти.

Вид робіт	Формат проведення та норми оцінювання
робота на семінарському занятті	Контроль відбувається шляхом оцінювання виступів, урахування активності під час колективних дискусій і обговорень. За роботу на семінарських заняттях протягом семестру можна отримати до 30 балів.
самостійна робота; виконання тестів	В якості контролю передбачено виконання тестових завдань за кожною темою, розв'язання яких сумарно оцінюється до 10 балів. Успішне виконання всіх тестових завдань, а також підсумкового тесту (не нижче 51) у «Віртуальному університеті» є підтвердженням виконання завдань самостійної роботи здобувача освіти й умовою допуску до іспиту.
індивідуальна робота	Здобувачі освіти мають можливість презентувати поглиблене вивчення матеріалу навчальної дисципліни шляхом виконання індивідуального творчо-дослідного завдання. Перелік тем подано в електронному курсі «Віртуального університету». Виконання творчо-дослідного завдання оцінюється до 10 балів

Критерії поточного контролю

Оцінювання поточних результатів (виконання завдань, винесених на семінар) проводять за такими показниками (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого):

– завдання не виконано або виконано в недостатньому обсязі	0–35%
– завдання виконано частково, містить суттєві помилки наукового та методичного характеру	36–50%
– завдання виконано повністю, але допущені окремі недоліки (у змісті, висновках)	51–60%
– завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (у прикладах, в оформленні), відповіді на уточнювальні запитання викладача не точні	61–70%
– завдання виконано правильно, вчасно, зауваження не принципові, однак відповіді на уточнювальні запитання викладача не завжди обґрунтовані, не повні	71–80%
– завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень, відповіді на уточнювальні запитання викладача змістовні, аргументовані	81–90%

– у виконанні завдання виявлено ґрунтовну підготовку, висловлено власну точку зору, підкріплено сучасною науковою аргументацією, дано вичерпні відповіді на всі запитання	91–100%
Виконання творчо-дослідного завдання оцінюється за якістю таких його компонентів:	
1) відповідність змісту темі – 0–1 бала;	
2) структурна повнота та логічність викладу – 0–3 бала;	
3) аргументованість висновків – 0–3 бала;	
4) оригінальність роботи і культура посилань на джерела – 0–2 бала; 5) грамотність та охайність оформлення – 0–1 бала.	

Підсумковий контроль	
Підсумковий контроль здійснюється наприкінці семестру шляхом складання диференційованого заліку та має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти знань, умінь та інших компонентів компетентності з навчальної дисципліни.	
До диференційованого заліку допускаються здобувачі, які відпрацювали не менше 50 % пропусків і виконали підсумкові тести в середовищі «Віртуальний університет» (оцінка «задовільно» та вище).	
Залік (максимально 50 балів) складається з двох письмових завдань із переліку, поданого у «Віртуальному університеті».	
Критерії підсумкового контролю	
Підсумковий контроль здобувача освіти проводять за показниками повноти, відповідності, обґрунтованості, структурної логічності й аргументованості відповідей із кожного питання:	
– не володіє навчальним матеріалом, не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань і практичних завдань; не відповів на жодне додаткове питання	0 балів
– частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст питань, допускаючи при цьому суттєві помилки; правильно відповів на окремі додаткові питання	1–5 балів
– не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно, поверхово викладає його, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускає суттєві неточності; правильно відповів на менше половини додаткових питань	6–10 балів
– у цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування й аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки; правильно відповів на половину додаткових питань	11–15 балів
– достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу; однак не вистачає достатньої глибини й аргументації, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки; правильно відповів на більшість додаткових питань	16–20 балів
– у повному обсязі володіє матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу; правильно відповів на всі	21–25 балів

додаткові питання

Викладач може ставити додаткові питання; кожна відповідь оцінюється до 5 балів.

Якщо здобувач вищої освіти не був присутній на екзамені, викладач ставить у відомість відмітку «не з'явився». Здобувач освіти, який не був присутній на екзамені або отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання відбувається не більше двох разів: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить начальник кафедри і 2–3 науково-педагогічних працівника.

Недопущені до екзамену здійснюють перескладання в терміни, передбачені для усунення академічної заборгованості.

Підсумкове оцінювання

Під час підсумкового оцінювання враховується поточно-накопичувальна інформація, зареєстрована в журналі обліку роботи академічної групи. Підсумкова оцінка обчислюється як сума рейтингових оцінок (балів) поточного (max 50 балів) і підсумкового (max 50 балів) контролю за 100-бальною шкалою, яка переводяться в національну шкалу та шкалу ЄКТС.

Інтерпретація підсумкового оцінювання:

«відмінно» (А, 91–100) – здобувач повністю оволодів програмою навчальної дисципліни на найвищому рівні – дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично та практично правильні відповіді не менш ніж на 91% питань, опанував рекомендовану літературу, демонструє поглиблене знання матеріалу, проводить узагальнення та висновки, досконало оформлює завдання, виявляє активність, самостійність і креативність у виконанні поставлених завдань, прагне до вивчення позапрограмного матеріалу та опанування міждисциплінарних знань;

«дуже добре» (В, 81–90) – здобувач оволодів програмою навчальної дисципліни на високому рівні – дає обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 81% питань, опанував рекомендовану літературу, демонструє знання матеріалу, формулює висновки, охайно оформлює завдання, виявляє активність і самостійність, проте допускає окремі неточності;

«добре» (С, 71–81) – здобувач в основному оволодів програмою навчальної дисципліни на продуктивному рівні – володіє знаннями матеріалу, знаходить правильні відповіді не менш ніж на 71% питань, але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій і вирішенні завдань, проте за допомогою викладача швидко виправляється; виявляє активність у виконанні завдань;

«задовільно» (D, 71–80) – здобувач показав задовільні результати оволодіння навчальною програмою дисципліни на репродуктивному рівні – дає правильну відповідь не менше ніж на 71% питань, однак вони не завжди обґрунтовані, неповні; у відповідях допускає помилки, які здатен виправити; виступає за темою завдань, бере задовільну участь у груповій роботі;

«незадовільно з обов'язковим повторним курсом» (F, 0–35 балів) – здобувач дає правильну відповідь менше ніж на 35% питань, при цьому відповіді необґрунтовані, невичерпні, допускає грубі помилки, цілковито індиферентно або негативно виявляє себе під час групових завдань, відсутні суттєві уявлення про зміст курсу, загалом не володіє навчальним матеріалом у необхідному обсязі.

Підсумкові оцінки виставляються публічно та вносяться до екзаменаційної відомості, залікової книжки (позитивні результати) здобувача в національній, 100-бальній шкалі та шкалі ЄКТС відповідно до співвідношень, прийнятих у ЛДУБЖД. Шкала переведення балів у підсумкову оцінку подана в Таблиці 1.

Таблиця 1 – Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
91–100	A	відмінно	зараховано
81–90	B	дуже добре	
71–80	C	добре	
61–70	D	задовільно	
51–60	E	достатньо	
36–50	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано
0–35	F	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	

13. Політика курсу

Політика курсу полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні освітнього процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності, академічної доброчесності, дисциплінованості та відповідальності всіх учасників. Виконання навчальних завдань і робота в курсі має відповідати вимогам «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної культури ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_ta_korpo.pdf.

Академічні очікування від здобувачів освіти – своєчасне виконання завдань, передбачених силабусом дисципліни; обов'язкове відвідування та виконання семінарських занять і завдань самостійної роботи. Рекомендується:

- не пропускати заняття без поважної причини та не запізнюватися;
- брати активну участь в освітньому процесі, вести конспекти лекцій, семінарських занять, готувати теоретичний та практичний матеріал, презентації до виступів, виконувати передбачені курсом вправи, вирішувати тестові завдання;
- брати участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача, висловлення своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань)
- здійснювати самостійну підготовку до занять відповідно до затвердженого плану;
- складати згідно з графіком поточний контроль (тести, індивідуальні завдання) з дисципліни;

Дотримання принципів академічної доброчесності:

- всі завдання поточного та підсумкового контролю виконувати самостійно без допомоги сторонніх осіб;

- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- напрацювання інших авторів використовувати лише з належно оформленим цитуванням – у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей посилається на перевірені джерела інформації;
- для оцінювання надавати лише результати власної роботи;
- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.
- не допустимо вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших здобувачів освіти;
- не допустимо оприлюднювати (публікувати) відповіді на питання, які використовуються в рамках курсу для оцінювання знань здобувачів освіти.

За порушення академічної доброчесності (плагиат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (тестове завдання, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного курсу; відрахування з Університету.

Поведінка в аудиторії:

- дотримуйтесь вимог законодавства, Статуту та правил внутрішнього розпорядку ЛДУБЖД; – виконуйте вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями
- дотримуйтесь дисципліни під час освітнього процесу – поважайте працю викладачів, товаришів по навчанню та себе;
- не допустимі запізнення на лекцію та інші заняття; викладач має право не допустити до заняття здобувача, що запізнився;
- не припустимо відволікатись на розмови, користуватись мобільними телефонами та іншими гаджетами, порушувати дисципліну в будь який інший спосіб; викладач має право відсторонити від заняття здобувача, що порушує дисципліну і не реагує на зауваження;
- користування пристроями (гаджетами) для доступу до мережі Інтернет дозволене лише під час семінарських/практичних занять за вказівкою чи дозволом викладача для виконання тестових завдань і використання додаткових програм в освітніх цілях;
- прислухайтеся до думки колег; поважайте людську гідність;
- дотримуйтесь норм культури мовлення;
- демонструйте самостійність, ініціативу, творчі здібності тощо.

Політика щодо пропусків занять. Пропуски занять без поважної причини не допустимі. У разі пропуску з поважних причин лекційних занять їх необхідно відпрацювати у двотижневий термін. Пропущені лекції відпрацьовують у позааудиторний час (під час консультації викладача) шляхом усного/письмового опитування за змістом лекції або тестування у Віртуальному університеті.

Відпрацювання пропущених чи незадовільно оцінених семінарських занять відбувається за умови попереднього ознайомлення з матеріалами лекцій і виконання завдань, запропонованих викладачем (можуть відрізнитись від тих, що готували одногрупники).

Політика щодо термінів виконання завдань і ліквідації академічної заборгованості: терміни виконання завдань вказуються в електронному курсі «Віртуального університету». Роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання академічної заборгованості з дисципліни можливо до дня проведення підсумкового контролю (відповідно до розкладу).

Недопущені до підсумкового контролю здобувачі освіти здійснюють перездачу в терміни, відведені для усунення академічної заборгованості у два етапи: 1) заборгованість із поточного контролю; 2) заборгованість із підсумкового контролю. Ліквідація заборгованості поточного контролю відбувається шляхом виконання тестових завдань і підготовки рефератів із навчального матеріалу (3–5 рукописних сторінок) згідно з тематичним планом курсу. У разі позитивної оцінки на наступний день призначається ліквідація заборгованості з підсумкового контролю у форматі перездачі диференційованого заліку.

14. Рекомендована література

Основна:

1. *Гресь Л. О.* Юнгіанський підхід до кризи середини життя // Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Психологія. - 2014. - Вип. 48. - С. 71-78.
2. *Зубрицька-Макота І. В.* Особливості психологічної допомоги пораненим із офтальмологічними ушкодженнями з допомогою методу символдрами / І. В. Зубрицька-Макота // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія психологічна. - 2015. - Вип. 1. - С. 234-243.
3. *Ільюк О. О.* Психокорекційна робота щодо зниження тривожності у студентів у контексті психотерапії методом символдрами / О. О. Ільюк // Габітус. - 2021. - Вип. 30. - С. 123-127.
4. *Кихтюк О. В.* Особливості психологічної підтримки населення в період військових дій методом символдрами (імагінативної психотерапії) в роботі клінічного психолога // Психологічні перспективи. - 2022. - Вип. 39. - С. 178-187.
5. *Кравченко Н. М.* Символдрама як засіб корекції під час конфлікту / Н. М. Кравченко, І. В. Мельничук // Наука і освіта. - 2015. - № 1. - С. 98-104.
6. *Левицька Т. Л., Обухов Козаровицький Я. Л.* Символдрама: теорія і практика : навч. посіб. / Т. Л. Левицька, Я. Л. Обухов Козаровицький. - Хмельницький : ХНУ, 2019.-266 с.
7. *Сторожук Н. А.* Символдрама, як засіб вирішення особистісних проблем військовослужбовців в умовах військової служби / Н. А. Сторожук // Вісник Національного університету оборони України. - 2012. - Вип. 2. - С. 261-264.
8. *Сучасний психоаналіз і українська література: аспекти взаємодії / А. Печарський // Філологічні семінари. - 2013. - Вип. 16. - С. 40-46.*
9. *Турецька Х. І.* Фактори ефективності імагінативних технік психотерапії / Х. І. Турецька // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки. - Вин. 4. - Том 2.- С. 187-192.
10. *Турецька Х. І.* Символдрама (кататимно-імагінативна психотерапія) – психодинамічна психотерапія невротичних розладів [Електронний ресурс] / Х. І. Турецька, О. І. Яскевич // Габітус. - 2022. - Вип. 41. - С. 295-300.
11. *Турецька Х. І., Сазонова О. В.* Нейрофізіологічне підґрунтя символдрами як психодинамічного напрямку психотерапії // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Психологічні науки. - 2019. - Вип. 1. - С. 344-349.
12. *Количева Т. В.* Вплив психоаналізу на гештальт-теорію / Т. В. Количева // Гуманітарний часопис. - 2014. - № 1. - С. 39-49.

Додаткова:

1. *Васильєва І. В.* Міфологічне мислення: етнографічні розвідки і психоаналіз / І. В. Васильєва // Вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". Філософія. Психологія. Педагогіка. - 2010. - № 1. - С. 7-11.
2. *Єрмаков І.Г., Нечипоренко В.В., Пузіков Д.О.,* Теорія і практика життєвого проектування саморозвитку особистості: Практико-зорієнтований посібник. – Запоріжжя. Вид-во Хортицького навчально-реабілітаційного багатопрофільного центру, 2011. – 436 с.
3. *Заєць О. М.* Особливості психоаналізу як науки / О. М. Заєць // Філософія і політологія в контексті сучасної культури. - 2012. - Вип. 3. - С. 55-62.
4. *Каліна Н. Ф.* Психотерапія : підручник / Н. Ф. Каліна. - Київ : Академвидав, 2010.-288 с.
5. *Колісник О.П.* Психологія духовного саморозвитку особистості : монографія. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волинського держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2007. – 400 с.
6. *Кононов І. Ф., Кононов І. Ф.* Концепція ідентифікації та ідентичності в психоаналізі: Зигмунд Фройд та Ерік Еріксон / Кононов І. Ф. Кононов І. Ф. // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Соціологічні науки. - 2013. - № 23(3). - С. 5-27.
7. *Новак Т. В.* Самоідентифікація і проблема формування особистості у філософії психоаналізу / Т. В. Новак // Вісник Національного авіаційного університету. Філософія. Культурологія. - 2011. - № 1. - С. 96-100.
8. Словник психологічних термінів (з глибинної психології) / уклад.: Б. Г. Херсонський, С. Г. Уварова ; ред. С. І. Рясенко ; пер. з рос. Г. В. Гладуш ; Держ. соц. служба для сім'ї, дітей та молоді, Укр. Асоц. психоаналізу, Міжнар. ін-т глибин, психології. - Київ : 2006. - 258 с.
9. *Чорний І.* Міф у класичному психоаналізі Зигмунда Фрейда [Електронний ресурс] / І. Чорний // Науковий вісник Чернівецького університету. Філософія. - 2011. - Вип. 563-564. - С. 78-83.

Інформаційні ресурси:

1. Віртуальний університет ЛДУ БЖД [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://virt.ldubgd.edu.ua/>
2. Основи психоаналізу та кататимно-імагінативна терапія. URL: <https://virt.ldubgd.edu.ua/course/view.php?id=3398>
3. Львівське товариство символдрами <http://symboldrama.lviv.ua/education/inozemni-fahivtsi/>